

textu). Do jiných úloh se žáci zapojovali neradi, např. úloha *Kriminalita* mnohé odrazovala nesouvislým textem (tabulky), *Knihovna* složitým a dlouhým výchozím textem. Na závěr ocitujeme slova žákyně 9. ročníku po vypracování úlohy *Rozhovor*: „Nejtěžší pro mě bylo dávat pozor a pozorně si náročný text přečíst. Ale bavilo mě to – člověk nad tím musí myslet, a to je dobře.“

POKYNY PRO ŽÁKY PŘI ZADÁVÁNÍ ÚLOH

- ◆ Na první straně najdete výchozí text. V levém horním rohu je prostor pro váš podpis (podpisy).
- ◆ Pod názvem úlohy si přečtete, kolik bodů můžete v této úloze maximálně získat.
- ◆ Pamatujte, že všechny otázky se vztahují k výchozímu textu (který může tvořit kromě souvislého textu i obrázek, tabulka, graf nebo mapa).
- ◆ Každá otázka je bodově hodnocena (body jsou uvedeny po pravé straně listu).
- ◆ Pokud v otázce máte na výběr ze čtyř (případně pěti) možností, vždy je jen **jedna** odpověď považována za správnou. Tu zakroužkujte. Pokud se rozhodnete svou volbu změnit, špatnou volbu přeškrtněte křížem a zakroužkujte nové písmeno.
- ◆ Pokud narazíte na tabulku a několik podotázek, vždy se po vás žádá, abyste zakroužkovali jednu z možností (např. *Ano*, či *Ne*). Opět je správná jen jedna možnost.
- ◆ V některých případech máte najít nebo vytvořit vlastní odpověď, k dispozici jsou vám řádky přímo pod otázkou. Buďte struční a odpovídejte přesně na otázku. Neopomeňte na zdůvodnění tam, kde se po vás žádá.
- ◆ Nezapomeňte si vždy pečlivě přečíst zadání otázky.

SHRNUTÍ

Čeští dospívající zvládají některé čtenářské dovednosti – např. vyhledávání informací či jejich interpretování – zhruba dobře (nebo stejně špatně) jako jejich zahraniční vrstevníci. Selhávají tehdy, když je po nich požadováno *zhodnocení textu*, tedy jeho obsahové či formální posouzení, porovnání několika různých textů nebo propojení textu s dalšími informacemi z jiných zdrojů. Lze vyslovit hypotézu, že se v českých školách tyto čtenářské dovednosti rozvíjejí méně než v ostatních zemích. Podobně se problémy českých žáků netýkají všech typů textu ve stejné míře. Opět lze doporučit, aby školy věnovaly pozornost nejen tomu, které čtenářské dovednosti jsou opomíjeny, ale i formě a žánru textů, s nimiž se ve výuce žáci setkávají. To byl jeden z důvodů, proč jsme se rozhodli vytvořit sbírku úloh zaměřených na čtenářskou gramotnost. Problém neuspokojivé čtenářské gramotnosti dospívajících se zřejmě nepodaří vyřešit, pokud se nestane prioritou nejenom pro učitele českého jazyka, ale i pro vyučující ostatních předmětů či vzdělávacích oblastí.

CITOVANÁ LITERATURA

- Koncepční rámeček čtenářské gramotnosti v šetření PISA 2012* (2013). Elektronický zdroj dostupný [on-line] na: <http://www.csicr.cz/cz/O-nas/Mezinarodni-setreni/PISA/Koncepcni-ramec-ctenarske-gramotnosti-v-setreni-PI>.
- Kramplová, I. (2011). *Zakroužkuj / vyber / zdůvodni*. Praha: ÚIV.
- OECD (2010). *PISA 2009 Results: What students know and can do*. Volume I–V. Paris: OECD.
- Palečková, J., a kol. (2007). *Hlavní zjištění výzkumu PISA 2006. Poradí si žáci s přírodními vědami?* Praha: ÚIV.
- Palečková, J., Tomášek, V. (2005). *Učení pro zítřek*. Praha: ÚIV.
- Palečková, J., Tomášek, V., Basl, J. (2010). *Umíme ještě číst? Hlavní zjištění výzkumu PISA 2009*. Praha: ÚIV.
- Šebesta, K. (2005). *Od jazyka ke komunikaci. Didaktika českého jazyka a komunikační výchova*. 2. vyd. Praha: Karolinum.